PROVÁDĚCÍ NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2023/736

ze dne 31. března 2023

o stanovení technických podrobností uplatňování mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy v Unii než s TTF

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (EU) 2022/2578 ([1]), a zejména na čl. 9 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení Rady (EU) 2022/2578 , kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami (dále jen „nařízení o mechanismu korekce trhu“), zřizuje dočasný mechanismus korekce trhu pro pokyny zadané k obchodování s deriváty Title Transfer Facility (TTF) a s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy se splatností mezi jedním měsícem a jedním rokem. To znamená, že mechanismus korekce trhu se vztahuje na jakýkoli komoditní derivát obchodovaný na regulovaném trhu, jehož podkladovým aktivem je transakce s plynem v jakémkoli virtuálním obchodním místě v Unii.

(2) Podle článku 1 nařízení o mechanismu korekce trhu se mechanismus korekce trhu vztahuje na pokyny zadané k obchodování s deriváty TTF a s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy nacházejícími se v Unii.

(3) Nařízení o mechanismu korekce trhu stanoví technické podrobnosti uplatňování mechanismu korekce trhu pouze pro pokyny zadané pro deriváty TTF, nikoli pro pokyny zadané pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy. Důvodem byla naléhavá potřeba uplatnit mechanismus korekce trhu na deriváty TTF, které jsou na evropských trzích s plynem běžně považovány za standardní zástupný ukazatel cen, a i to, že uplatnění mechanismu korekce trhu na pokyny pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy vyžadovalo další přípravu. Nařízení o mechanismu korekce trhu proto zmocňuje Komisi k přijetí prováděcího aktu, který stanoví technické podrobnosti uplatňování mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s těmito jinými virtuálními obchodními místy, zejména pokud jde o výskyt události vyžadující korekci trhu a uplatňování dynamického nabídkového limitu ve vztahu k těmto derivátům. Nařízení o mechanismu korekce trhu rovněž zmocňuje Komisi k výjimečnému vyloučení určitých derivátů z derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy.

(4) Stanovení technických podrobností uplatňování mechanismu korekce trhu na deriváty navázané na tato jiná virtuální obchodní místa, jakož i případné vyloučení určitých derivátů z působnosti mechanismu korekce trhu mezi deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy, by mělo vycházet z kritérií zakotvených v čl. 9 odst. 2 nařízení o mechanismu korekce trhu, konkrétně z likvidity a dostupnosti informací o cenách derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy, stejně jako z dopadu, který by rozšíření mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy mělo na toky plynu uvnitř Unie a bezpečnost dodávek, jakož i na stabilitu finančních trhů. Toto stanovení a případné vyloučení by mělo být rovněž podloženo zprávami o posouzení účinků podle čl. 8 odst. 2 nařízení o mechanismu korekce trhu, které ACER a ESMA předložily do 1. března 2023.

(5) Mechanismus korekce trhu pro deriváty TTF se aktivuje, když nastane událost vyžadující korekci trhu, tj. když vypořádací cena derivátu TTF s plněním v následujícím měsíci, kterou zveřejňuje společnost ICE Endex B.V., překročí 180 EUR/MWh a po dobu tří pracovních dnů je o 35 EUR vyšší než referenční cena. Mechanismus korekce trhu pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy v Unii by měl být aktivován ve stejném okamžiku, kdy nastane tatáž událost vyžadující korekci trhu. Je tomu tak ze dvou hlavních důvodů. Za prvé, ve srovnání s derivátem TTF je mnoho derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy než s TTF méně likvidních. Pokud by aktivace mechanismu korekce trhu byla založena na nelikvidních futures, mohl by být mechanismus náchylný k manipulaci a vést ke zbytečným nebo opožděným aktivacím. Za druhé, pokud by byl mechanismus korekce trhu aktivován pouze pro deriváty některých virtuálních obchodních míst, mohlo by se obchodování přesunout na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy, což by mohlo vést k narušení trhů s energií

([1]) Nařízení Rady (EU) 2022/2578 ze dne 22. prosince 2022, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu na ochranu občanů Unie a hospodářství před nadměrně vysokými cenami (Úř. věst. L 335, 29.12.2022, s. 45.)

nebo finančních trhů Unie, například v podobě arbitráže mezi korigovanými a nekorigovanými deriváty prováděné účastníky trhu, v neprospěch spotřebitelů. S tímto hodnocením se ztotožňuje i hodnotící zpráva ACER, která uvádí, že i mechanismus korekce trhu pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy v Unii by měl být podle čl. 4 odst. 1 nařízení o mechanismu korekce trhu aktivován na základě vypořádací ceny derivátu TTF s plněním v následujícím měsíci.

(6) Při výskytu události vyžadující korekci trhu stanoví nařízení o mechanismu korekce trhu dynamický nabídkový limit, podle něhož by organizátoři regulovaného trhu neměli přijímat a účastníci trhu s deriváty TTF by neměli zadávat pokyny pro deriváty TTF, jejichž platnost má skončit v období od data skončení platnosti derivátu TTF s plněním v následujícím měsíci do data skončení platnosti derivátu TTF s plněním v následujícím roce s cenami ve výši 35 EUR/MWh nad referenční cenou, kterou ACER zveřejnila předchozí den. Tento dynamický nabídkový limit je vhodný i pro pokyny pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy a nevyžaduje úpravy. Stejně jako u derivátů TTF představuje prémie za bezpečnost dodávek ve výši 35 EUR/MWh průměrný rozdíl mezi referenční cenou a cenou měsíčních futures pro řadu derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy v létě 2022 a odráží náklady na možné přetížení infrastruktury při přepravě plynu z terminálu LNG do kontinentální Evropy v jiných regionech Unie. Uplatňování stejného bezpečnostního stropu pro všechny deriváty virtuálních obchodních míst by navíc mělo omezit riziko nepřiměřeného přesunu obchodování mezi virtuálními obchodními místy a riziko narušení rovných podmínek při získávání LNG mezi různými regiony v rámci Unie, což by mohlo vést k roztříštěnosti trhů uvnitř Unie. ACER ve své hodnotící zprávě souhlasí s tím, že dynamický nabídkový limit, který se vztahuje na pokyny pro deriváty TTF, je vhodný i pro pokyny pro deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy.

(7) Komise je toho názoru, že mechanismus korekce trhu by se měl bez výjimky vztahovat na všechny deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy. ACER a ESMA ve svých zprávách o posouzení účinků potvrdily stanovisko Komise, že začlenění jiných virtuálních obchodních míst nevede k významným negativním účinkům na finanční trhy nebo trhy s plynem. ACER a ESMA shodně uvedly, že rozšíření mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy může přinést omezené dodatečné výhody, že většina těchto derivátů nemá dostatečnou likviditu a že některým ústředním clearingovým protistranám mohou vzniknout dodatečné náklady na změnu jejich procesu řízení selhání. Vzhledem k provádění nařízení o mechanismu korekce trhu však ACER i ESMA souhlasily se závěrem Komise, že uplatňování mechanismu korekce trhu na všechny deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy nevede k významným negativním účinkům na finanční trhy nebo trhy s plynem. Ve svém hodnocení a v souladu s čl. 9 odst. 2 nařízení o mechanismu korekce trhu Komise analyzovala zejména následující kritéria.

(8) Zaprvé, informace o cenách derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy, na něž se vztahuje tento prováděcí akt, jsou snadno dostupné, protože s těmito deriváty se obchoduje na regulovaných trzích, které pravidelně poskytují informace o cenách.

(9) Za druhé, nedostatečná likvidita některých derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy nevede v praxi k významným problémům při provádění, protože Komise záměrně zvolila jako spouštěcí mechanismus pro aktivaci mechanismu korekce trhu pro jiná virtuální obchodní místa vysoce likvidní měsíční futures TTF.

(10) Za třetí, rozšíření na deriváty spojené s jinými uzly pravděpodobně nebude mít žádný výrazně negativní dopad na bezpečnost dodávek. Je tomu tak proto, že hlavní nástroj pro předcházení problémům se zabezpečením dodávek, tedy prémie zahrnutá do nabídkového limitu (navýšení oproti tržním cenám LNG, nebo „bezpečnostní strop“ podle 19. bodu odůvodnění nařízení o mechanismu korekce trhu), se bude vztahovat na *všechny* deriváty a zajistí, aby mechanismus korekce trhu nenarušoval schopnost Unie obstarat si LNG. Je také nepravděpodobné, že by prodloužení mělo jakýkoli výrazně negativní dopad na toky plynu uvnitř EU, a to z důvodu dočasného uplatňování mechanismu korekce trhu a skutečnosti, že toky plynu uvnitř Unie jsou výsledkem složitého souboru pozic, které vyplývají nejen ze smluv o derivátech, ale také z mnoha dalších dopadů, které nejsou ovlivněny mechanismem korekce trhu, jako např. dlouhodobé závazky na dodávky, krátkodobé a spotové obchody a transakce uzavřené mimo burzu.

(11) V neposlední řadě se neočekává žádný významný dopad rozšíření mechanismu korekce trhu na stabilitu finančních trhů, protože více než 90 % derivátů zemního plynu obchodovaných na regulovaných trzích v Unii tvoří deriváty TTF. Pokud jde o potenciální dodatečné náklady, které mohou některé ústřední clearingové protistrany vynaložit na změnu svého procesu řízení selhání, ESMA uvedl, že v době zveřejnění zprávy o posouzení účinků žádná ústřední clearingová protistrana neposkytla informace o tom, že by kvůli nařízení o mechanismu korekce trhu mohly být nutné významné změny.

(12) S ohledem na výše uvedené skutečnosti Komise dospěla k závěru, že by z působnosti uplatňování mechanismu korekce trhu neměl být výjimečně vyloučen žádný derivát spojený s jinými virtuálními obchodními místy.

(13) Aby bylo zachováno řádné fungování trhů s deriváty a účastníkům trhu bylo umožněno přiměřeně řídit své rizikové expozice, je nanejvýše důležité, aby toto nařízení nezasahovalo do smluv uzavřených před jeho použitelností. Ze stejného důvodu by účastníci trhu měli mít možnost účinně vyrovnat pozice v derivátech spojených s jinými virtuálními obchodními místy otevřenými před zahájením uplatňování tohoto nařízení. Dynamický nabídkový limit by se proto neměl vztahovat na smlouvy uzavřené před vstupem tohoto nařízení v platnost ani na obchody, které účastníkům umožňují vyrovnávat nebo snižovat pozice vyplývající ze smluv o derivátech spojených s jinými virtuálními obchodními místy uzavřených před vstupem tohoto nařízení v platnost. Ústřední clearingové protistrany navíc plní klíčovou úlohu při zajišťování řádného fungování trhů s deriváty TTF tím, že snižují riziko protistrany. Stejně tak je důležité zajistit, aby rozšíření mechanismu na jiná virtuální obchodní místa neohrozilo ústřední protistrany provádějící clearing příslušných nástrojů v případě selhání člena clearingového systému. Tyto ústřední clearingové protistrany by proto měly mít možnost zavést procesy řízení selhání, aniž by se na ně vztahoval nabídkový limit. Za tímto účelem by se dynamický nabídkový limit neměl vztahovat na obchody prováděné v rámci procesu řízení selhání vedeného ústřední clearingovou protistranou.

(14) Neexistuje žádný myslitelný důvod, proč další koncepční prvky mechanismu korekce trhu nepoužít na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy. To zahrnuje i pravidla ukládající pozastavení mechanismu korekce trhu. Je třeba poznamenat, že podle čl. 4 odst. 8 by v případě konkrétních náznaků, že bezprostředně hrozí korekce trhu, měla být aktivace mechanismu korekce trhu pozastavena, pokud by to způsobilo nezamýšlené narušení trhu. Stejně tak by podle článku 6 měl být mechanismus korekce trhu kdykoli pozastaven, pokud by dynamický bezpečnostní strop vedl k vážnému narušení trhu, jež by ovlivnilo bezpečnost dodávek, cíle povinného snížení poptávky nebo stabilitu a řádné fungování trhů s energetickými deriváty, toky plynu uvnitř Unie, značné rozdíly mezi cenami na trhu s plynem v Unii či v porovnání s jinými oblastmi světa nebo platnost stávajících smluv o dodávkách plynu. Posouzení nezamýšleného narušení trhu by mělo zvážit dopad na evropský trh jako celek a také konkrétně na každé virtuální obchodní místo, na které se mechanismus korekce trhu vztahuje; v případě takového neúmyslného narušení trhu by se uplatnilo rozhodnutí o pozastavení podle článku 6 nařízení o mechanismu korekce trhu.

(15) Vzhledem k volatilní a nepředvídatelné situaci na trhu se zemním plynem je třeba zajistit, aby se mechanismus korekce trhu mohl co nejdříve použít na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy, pokud jsou splněny podmínky odůvodňující jeho aktivaci. Proto by technické podrobnosti uplatňování mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy měly být stanoveny do 31. března 2023. Aby však společnosti provozující virtuální obchodní místa v Unii jiná než TTF měly čas na provedení nezbytných úprav, měl by se tento prováděcí akt použít až od 1. května 2023.

(16) Opatření stanovená tímto nařízením jsou v souladu se stanoviskem výboru pro mechanismus korekce trhu,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Oblast působnosti

Toto nařízení stanoví technické podrobnosti uplatňování mechanismu korekce trhu na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy v Unii než s virtuálním obchodním místem Title Transfer Facility (TTF) v souladu s čl. 9 odst. 1 nařízení Rady (EU) 2022/2578.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se použijí definice uvedené v článku 2 nařízení (EU) 2022/2578.

Dále se rozumí:

1) „derivátem s plněním v následujícím měsíci spojeným s jinými virtuálními obchodními místy“ derivát spojený s jinými virtuálními obchodními místy, jehož datum skončení platnosti je nejbližší z derivátů s jednoměsíční splatností obchodovaných na daném regulovaném trhu;

2) „derivátem s plněním v následujícím roce spojeným s jinými virtuálními obchodními místy“ derivát spojený s jinými virtuálními obchodními místy, jehož datum skončení platnosti je nejbližší z derivátů s dvanáctiměsíční splatností obchodovaných na daném regulovaném trhu.

Článek 3

Uplatňování mechanismu korekce trhu na jiná virtuální obchodní místa

Toto nařízení se vztahuje na pokyny zadané k obchodování s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy umístěnými v Unii než s TTF.

Článek 4

Událost vyžadující korekci trhu v souvislosti s jinými virtuálními obchodními místy v Unii

1) Událost vyžadující korekci trhu v souvislosti s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy nastane, pokud jsou splněny podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 nařízení (EU) 2022/2578.

2) Dynamický nabídkový limit podle čl. 4 odst. 5 a 7 nařízení o mechanismu korekce trhu se vztahuje na deriváty spojené s jinými virtuálními obchodními místy, jejichž platnost má skončit v období od data skončení platnosti derivátu s plněním v následujícím měsíci do data skončení platnosti derivátu s plněním v následujícím roce.

3) Organizátoři trhu na trhu s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy a účastníci trhu s těmito deriváty denně sledují internetové stránky ACER.

Článek 5

Pozastavení a deaktivace mechanismu korekce trhu v souvislosti s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy

Toto pozastavení a deaktivace mechanismu korekce trhu v souvislosti s deriváty spojenými s jinými virtuálními obchodními místy se uskuteční v souladu s články 5 a 6 nařízení o mechanismu korekce trhu.

Článek 6

Ochrana předchozího stavu

Toto nařízení se nevztahuje na:

a) smlouvy o derivátech spojených s jinými virtuálními obchodními místy uzavřené před datem vstupu tohoto nařízení v platnost;

b) nákup a prodej derivátů spojených s jinými virtuálními obchodními místy za účelem vyrovnání nebo snížení smluv o derivátech spojených s jinými virtuálními obchodními místy uzavřených před datem vstupu tohoto nařízení v platnost;

c) nákup a prodej smluv o derivátech spojených s jinými virtuálními obchodními místy jako součásti procesu řízení selhání ústřední clearingové protistrany, včetně mimoburzovních obchodů registrovaných na regulovaných trzích pro účely clearingu.

Článek 7

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost sedmým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. května 2023.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 31. března 2023.

Za Komisi
předsedkyně
Ursula VON DER LEYEN